

ΠΩΣ ΜΟΡΦΩΘΗΚΕ ΜΟΥΣΙΚΩΣ Ο ΧΑΪΝΤΝ

Γιους ενός Αυστριακού άμαξοποιοῦ, τοῦ Ματθία Χάιντν, ὁ Ίωσήφ Χάιντν, ποῦ θεωρεῖται ὁ ἀρχηγός τῆς περιφημῆς κλασσικῆς σχολῆς τῆς Βιέννης, δὲν ὕψηξε πρόωμος καὶ ἡ καθυπὸ παιδικῆ ἡλικία του, ἀτέλληλα μὲν ἀπὸ τὰ μαρτύρια καὶ τὶς ταλαιπωρίες τῶν λεγομένων θαυμαστῶν παιδιῶν, ἐκλόνηρον ἥρωα καὶ φυσικὰ στὸ μικρὸ χωριουδάκι ὅπου εἶδε τὸ φῶς. Αὐτὸ τῶς εἶχε συντελέσει στὴ διατήρησι τῆς ὄραιας του εὐθυμίας, ποῦ, ὅπως εἶπε ο ἴδιος, «τίποτα ποτὲ δὲν μπόρεσε νὰ κατασπῆρῃ» Μεγάλωσε, μὲ τὰ πέντε ἀκόμα ἀδελφια του, ποῦ ἐπέζησαν ἀπὸ τὰ δόδεκα παιδιὰ, ποῦ εἶχαν ἀποκτήσει οἱ γονεῖς του στὸ Ρόρσου, στὰ σύνορα Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας, στὸ μικρὸ πεντακάθαρο σπιτάκι, ποῦ εἶχε κτίσει ἐκεῖ ὁ πατέρας του, μακριὰ ἀπὸ τὸν κόμο καὶ τὸ θόρυβο. Ἦταν ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ τὰ ἔξι ἀδέρφια καὶ ἡ μόνη σχέση, ποῦ εἶχε τότε μὲ τὴ μουσικῆ, ἦταν τὸ εἶθιμο τραγοῦδι, ποῦ ποτὲ δὲν τοῦλειπε ἀπὸ τὰ χεῖλη. Εἶχε μιὰ δλόδρωση, σωστή, γλυκεῖα καὶ συμπαθητικῆ φωνουλά καὶ χωρὶς νὰ ξέρη ὅτε μιὰ νῦτα, μάβαινε εὐκολα ὅτι ἄκοι νὰ τραγοῦδῃ ὁ πατέρας του. Ἄλλοιῶς ἔκανε στὸ σπιτί μικρῆς δουλειῆς—ἦταν ἔξω χρονοῦ μονάχα—καὶ τὰ χειμωνιάτικα βρῶδου, ὅταν ἴλοι μαζεύντουσαν γύρω στὴν ἀναμμένη σόμπα, τραγοῦδοῦσε εὐχαριστήματα, πότε χτυπώντας μὲ τὸ χέρι του σὺμφωνα μὲ τὸ χρονοῦ τοῦ τραγοῦδιου του τὸν ἐόλιμο μπάγκο, ποῦ καθόταν καὶ πότε περνώντας δυὸ ξύλα καὶ κάνοντας μ' αὐτὰ πῶς ἐπαίξε βιολί, ὅπως εἶχε δεῖ τὸν δάσκαλο στὸ σχολεῖο τοῦ χωριοῦ του.

Κάποτε πῆγε νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν οἰκογένεια στὸ Ρόρσου, ἕνας μακρυνὸς συγγενής, ὁ «ξάδερφος Φράνκ», ὅπως τὸν ἐφώναζαν, ποῦ ἦταν διευθυντῆς τοῦ σχολεῖου καὶ τῆς χορωδίας στὸ Χάινμπουργκ, κοντὰ στὸν Δούναβι. Σ' αὐτὸν μὲ κάποιον κομάρη ὁ πατέρας Χάιντν, ποῦ ἀγαποῦσε πολὺ τὴ μουσικῆ εἶπε πῶς ὁ «Γίόσεφ του» εἶχε μιὰ ἀραιότατη φωνὴ καὶ μιὰ λεπτότατη ἀκοή. Ὁ κύριος διευθυντῆς τότε θέλησε νὰ τὸν ἀκούσῃ καὶ ὁ Γίόσεφ, πρόβμως καὶ βοκικὸς πάντα τραγοῦδης. Ὁ Φράνκ διεπίστωσε πῶς πραγματικὰ ὁ μικρὸς καὶ φωνῆ εἶχε καὶ αὐτὴ καὶ γενικὸ μουσικὸ ταλέντο καὶ πρότεινε νὰ τὸν πάρῃ μαζί του στὸ Χάινμπουργκ καὶ νὰ φρονιστῇ γιὰ τὴ μουσικῆ του κατάρτισι, «γιατὶ ἀλήθεια ἔπρεπε νὰ γίνῃ μουσικός». Ὁ πατέρας, ποῦ ἔβλεπε κιάλας μπροστὰ τοῦ τὸ ἀγοράκι του τοῦ μεγάλο μουσικὸ, δέχτηκε ἁμέσως. Ἡ μητέρα ὅμως εἶχε ἄλλα ἄνεια : Ὁ μεγάλος τῆς πόθος ἦταν νὰ καμωρῶσῃ κάποτε τὸ γιὸ τῆς στὸν ἄμβωνα καὶ στὸ ἅγιο βῆμα! Ἐπειτα τὸ παιδί ἦταν ἀκόμα μικρὸ, πῶς θὰ μπορούσε νὰ τὸ ἀποχωρισθῆ γύρω κωρίς! Ὡς τότε μολαχῆ ὅπως ἦταν, ἐπισηχωρῆ χωρὶς μεγάλες δυσκολίες. Ὅταν μάλιστα τῆς εἶπαν, πῶς ἡ μουσικῆ ὄχι μόνον δὲν θὰ τὸν ἐμπόδιζε,—νὰ θόβηλε—ν' ἀφοσιωθῇ στὴν ἱερωσύνη, μὰ θὰ τοῦ ἦταν ἕνα παραπάνω ἐφόδιο, δὲν εἶχε πιά καμμιὰ ἀντίρρηση. Ἐτοῖ, κάποιια μέρα, λίγο ἀργότερα ἔφερε ὁ πατέρας τὸν γιὸ του στὸ σπιτί τοῦ ξαδέρφου Φράνκ στὸ Χάινμπουργκ.

Ἡ ζωὴ βέβαια ἐδῶ δὲν ἦταν ρόδινη. Ὁ πατέρας τοῦ σπιτιοῦ ἦταν φοβερὰ φορτωμένος μὲ δουλειὰ ἔξω

ἀπὸ τὸ σπιτί : ἔπρεπε νὰ διδάξῃ στὰ χωριάτοπουλα ἀνάγνωσι, γραφῆ, ἀριθμητικῆ, τραγοῦδι καὶ μαζί νὰ φρονιστῆ γιὰ τὴ χορωδία καὶ τῆς μικρῆ ὄρχηστρα του. Ἡ μητέρα καλὰ καλὰ δὲν τῆς βγαίξε πέρα μὲ τὰ δικά τῆς τὰ παιδιά, ποῦ νὰ τῆς περισσέφῃ καιρὸς καὶ γιὰ τὸν ψυχωγισμὸ. Ἐπειτα γενικὰ τὸ σπιτί ἦταν ἀκατάστοτο καὶ βρώμικο, καὶ αὐτὸ δὲν μπορούσε νὰ ὀποφῆρῃ ὁ «Σέπελ»—ὅπως τὸν ἐφώναζαν χαϊδευτικὰ—γιατὶ ἦταν ἀλλοιῶτικα μεγαλωμένος. Ὡς τόσο κῆτι, ποῦ ἔμαθε κοντὰ στὸν «ξάδερφο Φράνκ» ἦταν ἡ ἐξακολουθητικῆ δουλειὰ στὴν τέχνη. Μάβαινε πρὸ πάντων πᾶνο καὶ βιολί κ' ὕστερα λίγο—πολὺ ἴλοι—τὰ πῶ συνειθισμένα ὄργανα, ποῦ σιγὰ σιγὰ ἀρχισε νὰ γνωρίζῃ τὸ χαρακτῆρα τους. Τὸν βοηθοῦσε μὲ τὴν προθυμία, ποῦ εἶχε πάντα νὰ βοηθῆ εἰς κάθε περίστασι, ὅταν παρουσιαζόταν κάποια μουσικῆ ἀνωμαλία στὸ χωριό. Ἀληθινῶς ἔβαινε στὴν παραδουνάβια μικρῆ κοινότητα τὸ ἀκόλουθο περιστατικὸ : Τὴν παραμονὴ κάποιας ἐορτάσιμης ἡμέρας, ἐπέθανε ἐσφικὰ ὁ τυμπανιστῆς τῆς μικρῆς μάντας. Τὴν ἐπομένη θὰ γινόταν λιτανεῖα κ' ἔπρεπε νὰ διευθῶν τὴν ὄρχηστρα καὶ τὴ χορωδία ὁ δάσκαλος. Ποῦ ἔσβρισκον ὅμως τὸν ἀντικαταστάτῃ τοῦ νεκροῦ; Ἐπιστρατεῖθηκε λοιπὸν ὁ Ίωσήφ. Προτοιμασμένος δὲν ἦταν! δὲν εἶφερε κἄν καλὰ καλὰ πῶς δὰ κτυποῦσε τὸ τυμπάνο του, Κλειστήκε τότε στὸ κελάρη ὅπου βρῆκε ἕνα καλάθι. Ἐκεῖ ὅλη τὴν ἡμέρα καταγιόταν νὰ κτυπῆ τὸν πάτο τοῦ καθοθιοῦ, ἐνῶ τραγοῦδοῦσε τὴ μελωδία τῆς μουσικῆς ποῦ θὰ συνώδευε τὴν πομπή. Τὴν ἄλλη μέρα ὀλόκληρο τὸ χωριὸ ὕστερα ἀπὸ τὴ λιτανεῖα μιλοῦσε «γιὸ τὸν μικρὸ μουσικάντη» ποῦ μὲ τὸ κατόρθωμά του ἔκανε δυνατὴ τὴ συμμετοχῆ τῆς μουσικῆ στὴν λιτανεῖα καὶ ἐτὰ κατὰφε τοῦσος καλά!».

Ἐτοῖ ἐποκέσε ὁ μικρὸς Χάιντν δυὸ χρόνια στὸ σπιτικὸ τοῦ «ξαδέρφου Φράνκ». Καὶ μιὰ μέρα ἐπισκέφθηκε τὸ χωριὸ ὁ Γκέοργκ Ρόυτερ ὁ συνθέτης τῆς Αὐλῆς καὶ ἀρχιμουσικός τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῆς Βιέννης. Στὸ σπιτί τοῦ Παπᾶ, ὅπου φιλοξενήθηκε, ἔκουσε νὰ γίνεται πολὺς λόγους γιὰ τὸν μικρὸ Γίόσεφ, καὶ τὸ μεγάλο του ταλέντο. Ὁ Ρόυτερ ζήτησε ἁμέσως νὰ τὸν ἀκούσῃ καὶ ὅταν τὸ συμπαθητικὸ ἀγοράκι τοῦ τραγοῦδῆσε, ἔδειξε μιὰ ἐξαιρετικῆ ἐκπληξί γιὰ τὴν ὄραια φωνῆ του, γιὰ τὴν ἀκρίβεια τοῦ τόνου του, γιὰ τὴ μουσικότητα καὶ τὴν ἔκφρασι, ποῦ εἶφερε νὰ δίνῃ ὁ ὅτι ἐκτελοῦσε καὶ ρόστις : «Ἄγοράκι, ξέρεις νὰ τραγοῦδῆσῃς καὶ μιὰ τρίλια;» Ὅχι, ἀπάντησε ὁ μικρὸς. «Αὐτὸ δὲν τὸ ξέρει ὅτις ὁ κύριος ξαδέρφος!» Ὁ Ρόυτερ τότε ἔδειξε τὸ Ίωσήφ πῶς τραγοῦδιέται μιὰ τρίλια καὶ ὕστερα ἀπὸ μερικῆς δοκιμῆς τὴν ἐτραγοῦδῆσε ὁ Χάιντν τόσο καλὰ, ποῦ ὁ αὐτικός μουσικοσυνθέτης ἐφώνηξε ἐνθουσιασμένος : «Μπράβο! θὰ εἰς πάρω μαζί μου! καὶ τοῦδωσε ἕνα γυλιεστὸ ἀσημένιο νόμισμα ὀλοκίανουργο!»

Ἐτοῖ. ἀφοῦ ρωτήθηκαν οἱ γονεῖς τοῦ μικροῦ, ποῦ ἔβωσαν χαροῦμένο τὴν συγκατάθεσι τοῦ, μπῆκε ὁ Ίωσήφ στὴν χορωδία τῆς Βιέννης ὡς μικρὸς τραγοῦδιστῆς. Ὁ Ρόυτερ ὀποσχέθηκε, πῶς θὰ φρόνιζε γιὰ τὴν μόρφωσι, τὴν ἐξέλιξι καὶ τὴν προόδου τοῦ.

17401 'Ο Χάυντεν εινε τάρα όκτώ έτών! 'Από τήν ηρωϊα του χωριοϋ του βρέθηκε εσφνικά στήν κίνησι και τό θόρυβο τής μεγαλοουπόλεως, όπου κάθε τόσο έρχοταν σ' έπαφή μέ τήν λαμπρή όφι του κόσμου, που άποτέλεσο τό τωρινό του περιβάλλον. 'Επί δέκα χρόνια έμεινε ώς τραγουδιστής, στήν όνομαστή σχολή τραγουδοϋ του 'Αγίου Στεφάνου, όπου διδάχθηκε γενικά όλα τά μαθηματα τών παιδιών τής ηλικίας του και μαζί μ' αυτό τραγοϋδι, πάλνο και βιολί. Σύνθεσι κανονικός δέν διδάχθηκε έκει. Στό ζήτημα αυτό όλα εξαρτήθηκαν άπ' αυτόν τόν Ίδιον. Μάς τό έπιε πολλές φορές: «Στή σύνθεσι περισσότερο άκουσα παρά μελέτησα άλλους: ός τόσο τό βέλαιο έινε, πός άκουσα τά καλύτερα και τά άραιότερα έργα που όπηχαν ως τότε εις όλα τά είδη. Καί όπηχε αλήθεια ένα πλθθος από αυτά τότε στή Βιέννη, ώ ποσο πολλά! Πρόσεχα λοιπόν και διάλεγα τό κάθε τι από τό όποιον μπορούσα νά ώφεληθώ, και μελετούσα δ.τι μουκανε ξεχωριστή εντόπιση και δ.τι μου φαινόταν τέλειο. Μόνο που τότε μου δέν τό άντέγραφα. Τόσπερα για όδηγό μου. 'Ετσι σιγά σιγά έμεγάλωνε δ.τι έίξερα και πολλαπλασιαζόνταν οι γνώσεις μου».

Οι όπηρεσιες τής χορωδίας ήταν άπειρες και πρό πάνταν πολυέλερες. 'Ελάβαινε μέρος σ' όλες τις λειτουργιες στήν Μητρόπολι, σ' όλες τις διάφορες γιορτές, σέ λιτανείες, σέ νεκρικές άκολουθιες, σέ εκκλησιαστικές συνουλιες και άκόμη στίς κοσμικές έορτές ειθιμες ή σοφρές τής αυτοκρατορικής Αόλης. 'Ακόμη και στα άρχοντικά τών άριστοκρατών προσκαλοϋσαν τή χορωδία σέ ξειαιρετικές περιστάσεις και πανηγυρισμοός, για νά τούς λαμπρόνουν περισσότερο. Μαζύ μ' αυτήν φυσικά και ό γυιός του 'Αμασίοιοϋ από τό Ρόραου έμπαανε στο εύγενοικό και κομψό έκεινο περιβάλλον και άκόμη στήν μεγαλόπρεπη κίνησι τής βασιλικής κατοικίας και δεχόταν έκει νέες δυνατές εντυπωσιες και μαζί μ' αυτό άποκοτισε και τήν άνεισι τών πρώτων και τής συμπεριφοράς, που θα του χρειαζόταν στο καινούριο του περιβάλλον, τόσο διαφορετικό από κείνο που ειχε γεννηθή και μεγαλώσει τό μικρό χωριό-άποτοϋ του Ρόραου.

'Εκεινο, που πρό πάνταν απαιτούσαν από τά παιδιά τής χορωδίας, ήταν έμπειλεια και φιληργία και σ' αυτά τά δυό ό μικρός Χάυντεν ειχε συνειδησει πολύ νωρίς. 'Αλλοιότικα ή ζωή έκει μέσα ήταν μάλλον δυσάρεστη. Μέ τήν ασυτηρότητα, που κυριαρχούσε στο Ίδρωμα, ατός που ειχε μικροϋλσι στο όπιτι του τόση τρυφερότητα, αισθινόταν τόν εαυτό του όρφανό και πολλές φορές έννοιθε μια δυνατή νοσταλγία. 'Επειτα ή τροφή ήταν άσημη—όχι άρκετή και κακομαγειρευμένη—και ό καλοφαγάδες όπτεφαν πολύ άπ' αυτός Γ' αυτό όλοι τους ήταν πρόθυμοι νά δεχθούν προσκλήσεις για γιορτές σέ άρχοντιόσια που τούς έβιταν τήν ευκαιρία νά χορτάσουν. Σέ τέτοιες περιστάσεις έτραγωνά τό παιδία με τήν ψυχή τους. 'Ός τόσο για τόν 'Ιωσήφ, που δέν ήταν δά και τόσο καλομαθημένος, ατά έίγαν δευτερεύουσα σημασια. 'Ηταν με φύσις που εύχαριστιόταν εύκολά ό Χάυντεν και, μ' όλο που αισθανόταν βαθεία τήν έλλειψι τών διδόντων, ειχε πάντα διάθεσι για περιφάγματα και φάρφους. 'Ηταν ένα χαριτωμένο ζιζάνιο—μ' όλοι τά δεκαέντε πιά χρόνια του. Τήν Πεντηκοστή του 1745 ειχεν έρθει ή Μαρία Θηρεσία στο άννακταιήριο του Σενμπρούν, όπου θα περνούσε τήν έορτή. Στή λειτουργία εκλήθη νά λάβη μέρος και ή παιδική χορωδία του 'Αγίου Στεφάνου.

Μετά τήν θρησκευτική τελετή τά παιδιά τής χορωδίας σκορπίστηκαν από πάρκο του 'Ανακτόρου, που λίγον καιρό πριν ειχε όποστη έπιδιορθώσιες. Μερικές σκαλωσιές δέν ειχαν άκόμη αφαιρεθή και τά παιδία σκορφοάλαν σ' ατάς. 'Η Μαρία Θηρεσία, που τά παρακολούθησε από τό παραθύρο τής βρήκε πός τό παιγνίδι ήταν έπικίνδυνο, πός τά παιδία ειπασι καθώς ήταν όλομογανα έκει χωρίς έπιβλεψι, μπορούσαν νά γκρεμοτασιότου. 'Ανοιές τό παράθυρο και τούς έπιε νά φύγουν από τισ σκαλωσιές. Δέν εισακούστηκε όμως και τότε ή Αυτοκράτειρα εκάλεσε έσπευσμένως τόν Ρούτερ. Τοϋ ειπε τά διατρέγοντα και δείχοντάς του ένα χαριτωμένο ξανθό άγόριόκι πρόσθεσι: 'Εκείνος έκει ό χονδροκέφαλος, με τό κόκκινο άνομιμένο μουτάκι, εινε ό άρχηγος τών επαναστατών! Καί «έκεινος έκει» ήταν ό Χάυντεν! Τή φορά ατή ή Ρούτερ άρκόηθε νά τοϋ τισ βρέη. 'Αργότερα όμως—ήταν πιά 18 χρόνων και ή φωνή του ειχε όποστη τή φυσική αλλοίωσι—τοϋ φέρθηκε πολύ αυστηρότερα. 'Αρπάχτηκε από ζυιά κακοκεφαλιά τό μαθητοϋ του και, μια και δέν ήταν πιά καλός για τήν παιδική χορωδία, τόν έβιασε όριστικά άπ' ατήν. Τό παράπτωμα ως τόσο δέν ήταν βαρότερο: Καθισμένος, όπως ήταν στο θρανιο του, χωρίς καμιά άσχολία, ειθε άφημένο έκει σιά τό ψαλιδι του χαρτιού. Τό άρπασε κ' έκοψε τήν κοτιδα τής περούκας ενός συμμαθητοϋ του, που καθότου άκριβιάς μπρός άπ' αυτόν. 'Η άποβολή ατή από τή σχολή τής χορωδίας δέν ήταν βέλαια σύμφωνη μέ τήν όπόθεσι που ειχε δώσει ό Ρούτερ, «πός τά έξαφολιζε τό μέλλον του παιδιοϋ» που τοϋ έμπιστεϋθηκαν οι γονιές του 'Ιωσήφ. Αυτό όμως ήταν μια λεπτομέρεια, που δέν έλλαξε τίποτα στο γεγονός ότι το νεαρό άγόρι βρέθηκε έτσι άπροειδοποίητα στο δρόμο, μονάχα με τά ρουχα που φορούσε. 'Ετσι άρχισε ή βιοπαλιά μ' ένα πρόλογο όχι υπερβολικά ένθαρρυντικό. Κ' ήταν Νοέμβρης... έβρεχε και—τό τρομερότερο για έναν άστογνο—έβρδουάζε! 'Ακούσα έγορίζε! άρκετές ώρες με σφιγμένη κάπως τή καρδιά, στοϋς δρόμους τής μεγάλης πόλεως, χωρίς νά βρούμαι μια λύσι όπώσδηποτε όποφερτή, για τήν νύχτα που όλοενα έπλησίαζε ύγρη και πιό σκοτεινή, θάλεγις από τό συνεισημένο. Ποϋ θα κοιμάται; πός θα προστατεϋόταν από τή βροχή που έξακολουθητικά έπίτιζε στο ρουχα του; Κουρασμένος, βρεγμένος ως τό κόκκαλο, πεινσμένος έπισε έκει σέ κάποιο μανάκο και όμέως έκλεισαν τά μάτια του. 'Εκει τόν βρήκε τό έπόμωμο πρωϊνό, ζυλισσόμενον από τό κρφο και μουσέματα από τή βροχή, ένως γνωστος του, ό ιεροφάλης Σπώνγκλερ. Φτωχός ήταν κ' ατός κ' ειχε νά θρέψη με τό γλιόχρο του μιθό γυναικα και παιδι. 'Ός τόσο αυτό δέν τόν έμπόδιε νά πάρη τόν νεαρό διωγμένο στο όπιτι του, άν και δλη—δλη ή κατοικια του ήταν ένα δωμάτιο, που τό μοιραζόταν με τούς δικούς του μονάχα και τάρα θάπρεπε νά τό μοιραστή και με τόν ξένο του. Τόν κράτησε όλον τό χειμώνα. Μά πολύ κόπο και με χιλια τρεχάματα κάτι έόρσε πάντα νά κνή και ό Χάυντεν για νά μήν τοϋ εινε βάρος και στή διατροφή του. 'Όταν ήρθε ή άνοιξις δοκίμασε νά σταθεροποίησι τήν τόσο ρευστή ατή κατάστασι. 'Επρεπε νάχη μια δουλειά με μόνιμες άπολαβές και τό πρώγμα δέν ήταν υπερβολικά εύκολο. 'Εκανε ένα ταξίδι στο Στάττενμπερκ και παρουσιάστηκε ως τραγουδιστής στον άρχιμουσικό τής εκκλησιαστικής χορωδίας. Τόν όποδέχτηκαν όμως ψυχρά και δέν δέχθηκαν τις όπηρεσιες του γιατι όλοι—κι άλλτες σ' αυτό

τό μέσον κατεφεύγουν γιά νά παστούν από κάπου!»
Ήταν άσχημο τό άποτέλεσμα, όμως όχι τόσο, όσο
θάπρεπε νά είνε, γιά νά τόν άποκαρδιώσει! Είπε μέσα
του πώς στό τέλος θά δοκίμαζε νά έπιβληθώ μέ κά-
ποια πονηριά. Και άλήθεια τό κατώρωσε: Στή λει-
τουργία προσπάθησε και έπέτυχε νά φθάση ως τήν έ-
ξέδρα του χορού. Άνακατέυθη εκεί μέ τούς τραγου-
διστάς και, όταν ήρθε ή σειρά του σολίστα, του έρ-
παξε από τά χέρια τίς νότες του και τραγούδησε στή
θέσι του αυτός. Τόση έκφρασι, τόση τέχνη και τόση
βεβαιότητα έδειχνε τό τραγούδι του αυτό, που κατέ-
πληξε και τόν άρχιμουσικό και τούς άλλους τραγουδι-
στάς και τόν κληρο δλόκληρο, οι άνωτεροι του όποιου
τόν έκάλεσαν, τόν έκράτησαν άρκετόν καιρό κοντά τους
και τόν περιποιήθηκαν τόσο, που άνέκτησε γρήγορα
όλες τίς χαμένες του δυνάμεις. Από τό σημείο αυτό ή
τύχη του νικημένη από τήν έπιμονή και τήν άντοχή
του άρχισε πάλι νά του χαμογελά. Όταν σε λίγο έπέ-
στρεψε στή Βιέννη βρέθηκε ό άγχιώτατος άνθρωπος,
ένας κάποιος Μπούολτς, — που έτσι άπαθανάτισε τό-
νομά του—ό όποιος του δάνεισε 150 φιορίνια. Μ' αυτά
ένοίκιασε μιá άποκλειστικώς δική του κατοικία σε
κάποια σοφίτα, και—θεέ μου, τί εύτυχία!—ένα σαρα-
βαλισμένο πιάνο, που, όταν βρισκόταν κοντά του—
γιά νά μεταχειριστομέ τήν δική του παραστατικώτατη
έκφρασι—εδέν ζήλευε κανένα βασιλιά». Από τή σοφίτα
έκείνη άρχισε ν' άνεβαίνει τό ταπεινό βολικό χωριατό-
πιτσο σκαλί—σκαλί πός τή δόξα, ως που έφτασε ή
ώραιότερη μέρα τής ζωής του, λίγο πριν από τόν θά-
νατό του, όταν ό Μπετόβεν ώργάνωσε, στήν αίθουσα
των τελετών του πανεπιστημίου πός τμήν του γέρου
πιά μεγάλου δασκάλου, όστερα από τήν έκτέλεσι τής
Δημιουργίας του, τή θαυμάσια εκείνη ύποδοχή κ' έστρω-
σεν όταν έμπαινε, όλες οι άρχόντισσες τής Βιέννης στό
πάτωμα τά βαρύτιμα γούνια παλλά τους γιά νά πε-
ράση Έκείνος» και πάλι, όταν έφευγε τόν ξεπροβόδι-
σαν όλοι οι μεγάλοι καλεσμένοι, όρθιοι, κλίνοντας
μπροστά του εύλαβικά τό κεφάλι.